

Ukoliko se radiolog ne može izjasniti o nalazu (kategorija BIRADS 0) tada se traži određena vrsta dodatnog pregleda, mamografijom, ultrazvukom ili magnetnom rezonancom. Dodatni pregled ne znači sigurno postojanje raka u dojka, već se struktura vaših dojki mora pregledati različitim metodama.

9 Kako zakazati ovaj pregled?

Neophodno je da se javite vašem ginekologu u Domu zdravlja, da vas pregleda i zakaže mamografiju. Prilikom dolaska na pregled obavezno radiologu saopštite sve tegobe, ponesite vaše neophodne lekarske izveštaje i snimke dojki ukoliko ih posedujete. Upoređivanje novih sa predhodnim snimcima je korisno za radiologa da bi korektno interpretirao dobijeni nalaz.

10 Šta ukoliko radiolog uoči sumnjivu promenu?

U slučaju nalaza koji budi sumnju na postojanje patološkog procesa u dojci, radiolog će shodno mogućnostima i opremi koju poseduje uraditi uzimanje uzorka tkiva iz sumnjive promene ili će vas uputiti na dalje preglede u specijalizovanu ustanovu koja se bavi bolestima dojke (Institut za Onkologiju Vojvodine, Sremska Kamenica).

OTVORENA LINIJA NADE

// NE ZABORAVITE

Većina vrsta raka je izlečiva ako se na vreme otkrije.

SAVEZ DRUŠTAVA VOJVODINE ZA BORBU PROTIV RAKA

Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina br. 6/III
web-site: www.vojvodina-cancer.org.rs
e-mail: info@vojvodina-cancer.org.rs
Tel: 021/66-11-619

Za sve one koji žele da dobiju informacije vezane za mamografiju, otvorene su telefonske linije:

Institut za onkologiju-Sremska Kamenica: 021/4805-600
Dom zdravlja u Novom Sadu: 021/4879-000

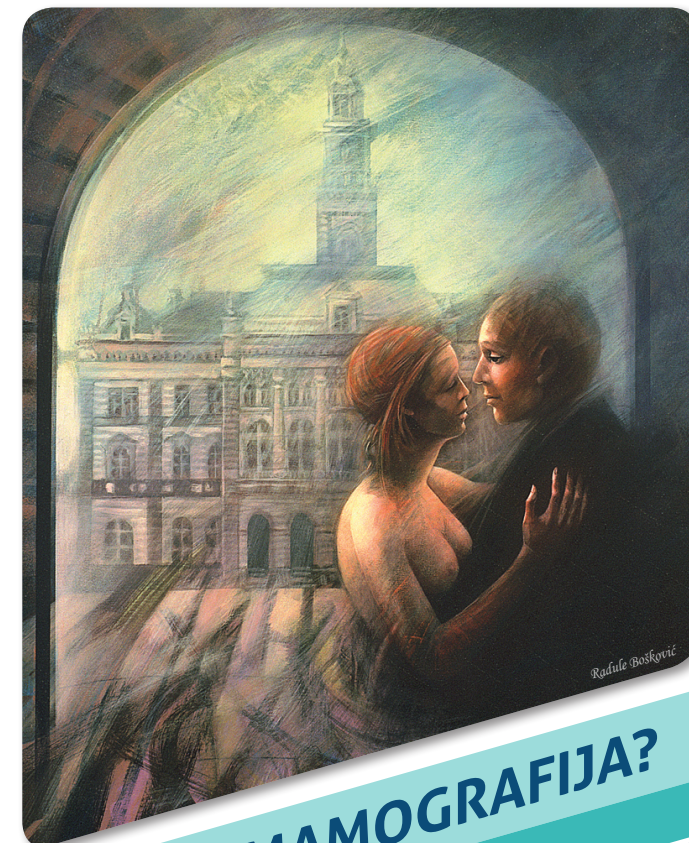

Reprodukcija na naslovnoj strani: Akademski slikar RADULE BOŠKOVIĆ
Štampa: Stoikov

**SAVEZ DRUŠTAVA VOJVODINE
ZA BORBU PROTIV RAKA**

Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina br. 6/III

ŠTA JE MAMOGRAFIJA?

**10 pitanja i
10 odgovora**

Autor:
MR SCI. MED. DR NATAŠA PRVULOVIĆ-BUNOVIĆ
Urednik:
PROF. DUŠAN RADULOVIĆ

1 Šta je mamografija?

Mamografija je rendgensko snimanje dojki. Dobijen snimak je mamogram. To je najsenzitivnija dijagnostička metoda za rano otkrivanje karcinoma dojke. Mamografijom se može uočiti tumor dok je u početnom, preinvazivnom stadijumu, milimetarske veličine i ne može se napipati.

Postoje dve vrste pregleda: dijagnostička i skrining mamografija. Dijagnostičku mamografiju izvodimo u žena koje imaju bilo kakve tegobe (bol, žiganje, napetost) ili objektivne promene u dojci (čvor koji se može napipati, iscedak iz bradavice, crvenilo ili zadebljanje kože, prisutan čvor u pazuhu).

Skrining mamografija vrši se u žena koje nemaju subjektivnih smetnji niti objektivnih promena u doj-

3 Koliko često da se radi ovaj pregled?

Ukoliko imate bilo kakvih tegoba sa dojkama OD-MAH se javite svom izabranom ginekologu ili lekaru opšte prakse. Zavisno od vaših tegoba i godina on će vas uputiti radiologu na ultrazvučni ili mamografski pregled. Ukoliko imate 45 i više godina uputiće vas na mamografiju. Ukoliko ste mlađe uputiće vas na ultrazvučni pregled, a radiolog će proceniti potrebu za mamografijom i odmah je uraditi.

4 Može li ultrazvuk zameniti mamografiju?

Ultrazvuk je vredna dijagnostička metoda za pregled dojki, a njegova uloga je da dopuni mamografski pregled. Radiologu služi da bliže okarakteriše prirodu promena uočenih na mamografiji, kao i da

šestruka, a eventualne posledice od primljenog zračenja minimalne. Ukoliko se pregled vrši pravilno, na kvalitetnom aparatu i ne ponavlja se bespotrebno, tada je rizik od zračenja praktično zanemarljiv.

6 Kako da se pripremim za pregled?

Nema posebne pripreme za ovaj pregled. Save-tuje se redovno održavanje higijene i uklanjanje dlačica iz pazušne regije pre odlaska na pregled. Ne treba koristiti dezodorans, kreme, losione ili talk pred dolazak na pregled pošto mogu stvoriti razne "artefakte" na dobijenom snimku dojki i imi-tirati postojanje patološke promene. Pre početka snimanja obavezno rendgen tehničaru skrenite pažnju na tegobu koju imate, kao i na određene promene na koži, te i na implantate ako ih imate.

7 Šta mamografija može pokazati?

Mamografija može pokazati kalcifikate koji su deo benignog ili malignog procesa. Radiolog se mora izjasniti o njihovom izgledu i ukoliko ima i najmanji stepen sumnje da mogu biti deo nekog zloćudnog procesa uputiće vas na njihovu biopsiju.

Mamografijom se mogu uočiti različite senke, zone asimetrije tkiva, poremećaji u strukturi doj-ke, kao i prisustvo uvećanih limfnih čvorova u pa-zušnoj jami.

Nije svaka promena u dojci rak. Nema mesta panici dok se ne uradi sva potrebna dijagnostika, uključujući i biopsiju.

8 Kakav se rezultat može očekivati? Šta označava BIRADS?

Standardizacija mamografskih izveštaja podra-zumeva da svaki nalaz okarakterišemo slovima i brojem, nekom vrstom šifre, BIRADS 0-6, gde stoji tekstualni komentar koji ga objašnjava.

Radiolog koji interpretira vaš snimak može ga okarakterisati kao uredan ili dobroćudan nalaz (BI-RADS 1, 2), može tražiti kontrolni pregled (BIRADS 3), a ukoliko postoji sumnja na zloćudni proces (BI-RADS 4, 5) uputiće vas na biopsiju.

10 PITANJA I 10 ODGOVORA • ŠTA SVAKA ŽENA TREBA DA ZNA •

kama. Cilj ovog pregleda je pronalaženje diskretnih i početnih znakova karcinoma dojke.

Prema preporuci Ministarstva zdravlja skrining mamografiju treba vršiti između **45. i 69. godi-ne života** jednom u dve godine u lokalnom domu zdravlja.

2 Kako se mamografija izvodi?

Uvek se pregledaju obe dojke u dve različite ravni snimanja. Rendgen tehničar postavlja dojke između dve ploče aparata koje se pažljivo pome-raju i vrše pritisak na tkivo. Cilj kompresije tkiva dojke je dobijanje kvalitetnog snimka, izbegavaju se "greške" zbog pomeranja, a ujedno se smanju-je doza primljenog zračenja. Samo snimanje dojki traje par minuta, a neophodno je da za ovaj pre-gled izdvojite oko sat vremena.

pomogne u izvodjenju punkcije ili biopsije dojki. Valja znati da ultrazvuk i ne može zameniti mamografiju u detekciji ranih karcinoma dojke.

Ultrazvuk je neškodljiva metoda, može se više puta ponavljati, primarno se izvodi u devojčica, devo-jaka, trudnica, dojilja ili u sklopu pripreme za vante-lesnu oplodnju. Metodu inicijalno vršimo kod izrazito bolnih dojki, nakon povreda ili u stanjima upale dojki.

Ukoliko mamografija pokaže uredan nalaz, a žali-te se na uvećan čvor u pazušnoj jami, tada će ultra-zvučni pregled biti sastavni deo pregleda dojki.

5 Da li je radijacija štetna?

Mamografija koristi jonizujuće (X zračenje). Doze zračenja koju dojke prime prilikom mamografije su na nivou kosmičkog zračenja koje se apsorbuje prilikom višečasovne vožnje avionom. Brojna istraživanja po-kazuju da je korist koju žena ima od ovog pregleda vi-